

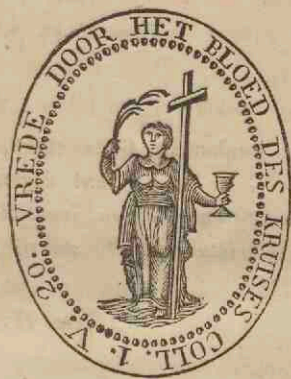
De Christen.

<https://hdl.handle.net/1874/353478>

gec.

5

DE
CHRISTEN.

TE ROTTERDAM, BIJ
M. WIJT & ZONEN,

Drukkers van het Nederlandsche Zendinggenootschap.

1844.

No. LXII.

Het vaste fundament Gods staat, hebbende
dezen zegel: » De Heere kent degenen die de
» zijnen zijn! » en: » Een iegelijk, die den
» naam van Christus noemt, sta af van onge-
» rechtigheid! »

2 Tim. II: 19.

VOORBERIGT.

*Gecommitteerden van het Nederland-
sche Zendelinggenootschap, tot het
opstellen, verzamelen en uitgeven van
kleine Stukjes, ter bevordering van
Evangelische kennis en godzaligheid,
ook bij mingeoefenden; — namelijk:*

R. J. VAN DER MEULEN, Predikant te
Amsterdam, J. CLARISSE, A. L. M. Phil.
et Theol. Doct. en Prof. laatstelijk te
Leiden, A. DE VRIES, J. C. VORSTMAN,

R. ADRIANI, Predikanten te Rotterdam,
L. DIBBITS, L. MERENS, Predikanten te
Utrecht; overeenkomstig hun ambt en
hunne bediening, dat oogmerk gaarne
willende bevorderen, en in uitzigt op
des Heeren medewerkenden zegen,
bieden het nevensgaande Stukje hunnen
landgenooten aan; erkennende intus-
schen geene uitgave voor echt, dan
welke door eenen hunner, of door de
drukkers dezès, onderteekend is.

M. W. J. Stonen

DE CHRISTEN.

Wij dragen allen den naam van Christenen. Wij stellen prijs op dien naam. Wij onderscheiden ons daardoor van Joden, Muhammedanen en Heidenen, aan wien dezen eernaam niet toekomt.

Maar dragen wij dien naam te regt? Voldoen wij aan de verpligtingen, die deze naam ons oplegt? Kan Christus de Heer, naar wien wij ons noemen, ons voor Christenen houden, en als zoodanigen ons belijden voor Zijnen Vader en de heilige Engelen?

Gewigtige vraag! Vraag, van welker beantwoording onze eer en onze vrijmoedigheid voor God en menschen, onze rust en weltevredenheid in de ure des doods afhangt! Het is dus van groot belang dat wij weten, wie een Christen is; hoe een Christen denkt en handelt. Dit is te meer noodig, daar er

zoo vele verkeerde denkbeelden omtrent de Christenen gevonden worden. Sommigen koesteren overdrevene begrippen van de deugden eenes Christens; anderen daarentegen kennen hem niet in zijne betrekking, voorregten en verpligtingen. Niemand kan den naam van Christen dragen, dan degene, die Christus toebehoort, en als een onderdaan en volgeling van Christus zich gedraagt. Geene geboorte uit Christen-ouders, geen doop noch belijdenis kan ons dit geven. Al worden wij om deze redenen Christenen genoemd, het zal ons niet baten, zoo lang de zaak ons ontbreekt. Het mag dan onder het lezen van dit boekje wel gedurig onze vraag zijn: ben ik reeds een Christen? En zoo wij bevinden mogten, dat wij dit nog niet zijn, welaan! haasten wij ons dan, om onverwijld eene goede keuze te doen, van den Heer geheel toe te behooren.

DE OORSPRONG VAN DEZEN NAAM.

De eerste belijders van het Evangelie bestonden uit Joden of Jodengenooten. Zij werden voor eene secte van het Jodendom

gehouden, en men bestempelde hen met den verachtenden naam van Galileërs of Nazarenen. Bij den aanwas der gemeente, toen ook Heidenen werden toegelaten, onderwezen en gedoopt, heeft men hen den naam van *Christenen* gegeven. Dit gebeurde, volgens het berigt van Lucas, Hand. XI: 26, het eerst te Antiochie. *Het is geschied, dat zij — Barnabas en Paulus — een geheel jaar te zamen vergaderden in de gemeente, en eene groote schare leerden; en dat de discipelen eerst te Antiochië Christenen genaamd werden.* Als men de geaardheid der heidensche inwoners van Antiochië, die wegens hunnen spotlust en het uitvinden van bijnamen berucht waren, in aanmerking neemt, dan is het niet onwaarschijnlijk, dat de belijders van het Evangelie ook dezen naam, door den smaad hunner vijanden verkregen hebben. De uitgang van dien naam, gelijk hij eigenlijk luidt, *Christianer*, bevestigt dit vermoeden. Wij vinden ook in het N. V. geene voorbeelden, dat de eerste volgelingen van den Heiland, elkander met dien naam betiteld hebben. In de veelvuldige aanspraken der Apos-

telen aan de eerste gemeenten, in hunne prediking of brieven komt deze naam nergens voor. Behalve ter dezer plaats, wordt het woord Christen, slechts twee malen in de schriften des N. V. gevonden en telkens in zulk eenen samenhang, dat er, zoo al niet iets verachtelijks, ten minsten iets dubbelzinnigs aan verbonden is. Volgens Hand. XXVI: 28 zeide Agrippa tot Paulus: *gij beweegt mij bijna om een Christen te worden*, alwaar Paulus in zijn wederantwoord dien naam ook niet herhaalt, maar den koning en allen, die hem hoorden, toevoegt: *ik wenschte, dat gij wierdt, gelijk ik ben*. De Apostel Petrus (1 Br. IV: 16) gebruikt dit woord, als in denzelfden adem, waarmede hij van onderscheidene misdadigers spreekt: indien gij mishandelt wordt als Christen, zoo schaamt er u niet over. De eerste belijders van het Evangelie waren gewoon elkander *broeders, discipelen, vrienden, geloovigen of heiligen* te noemen. Doch toen de benaming van Christenen, bij de Grieken en Romeinen algemeen in gebruik begon te komen, hebben zij geene zwaarigheid gemaakt, zich dien toe te

eigenen, en welhaast hoorden zij het niet ongaarne dat men hen met den eernaam van hun Hoofd en Heer betitelde. Ook wij eigenen ons den naam van *Christenen*, dat is belijders en aanhangers van den Christus, als een' eernaam toe. Dien naam achten wij zoo regt geschikt om ons den Heer Christus, als den van God beloofden en gezonden Verlosser, en onze zalige betrekking op Hem gedurig voor den geest te brengen. Mogten wij maar de kracht van dezen eernaam regt kennen, en vooral ons beijveren, om niet slechts in naam, maar inderdaad en in waarheid Christenen te zijn. Hiertoe moge dit boekje onder den zegen van boven bevorderlijk zijn. En het moge u niet slechts om den inhoud, maar ook daarom wel dubbel welkom en belangrijk zijn, omdat het voor het grootste gedeelte, woorden bevat van eenen ontslapenen Christen, die hierdoor nog spreekt, nadat hij gestorven is.

Wij willen ons den Christen voorstellen — als een' leerling van Christus — als een' begenadigden van Christus — als een' onderdaan

van Christus — als een' navolger van Christus. En gij die het leest, en ik die het schrijf, wij willen daarbij nagaan, hoe het ten aanzien van elk dezer bijzonderheden met ons gesteld is? Wat zegt ons geweten, wat getuigen onze daden, wanneer wij in gemoede en als in de tegenwoordigheid van God, ons zelve afvragen: ben ik waarlijk een Christen?

EERSTE HOOFDSTUK.

De Christen een leerling van Christus.

Als ik den Christen eenen leerling van Christus noem, dan zal toch wel niemand dit tegenspreken. Lukas noemt hen, aan wien deze benaming het eerst gegeven werd, *discipelen* van Jezus (1). Het was ook bij de Joden en Grieken niet vreemd, dat men zich noemde naar den naam van eenen beroemden leeraar, wiens onderwijs men zich ten nutte maakte, wiens leer men omhelsde. Zij die naar Jezus eigene instelling (Matth. XXVIII: 19) door den doop in zijne gemeente opgenomen

(1) Hand. XI: 26.

zouden worden, uit alle volken, moeten in zijne leer onderwezen zijn, zijn Evangelie gelooven, tot discipelen gemaakt zijn. Toen er te Corinthe waren, die zich naar Petrus, Paulus en Apollos noemden, anderen die den naam van *Christus-aanhanger* tot eenen secten-naam vernederden, bragt de Apostel den Christenen onder het oog, dat zij allen tot den naam van Christus gedoopt, alle leerlingen van Christus waren, wiens leer de Apostelen predikten, niet de hunne. Terwijl de Heiland op aarde verkeerde, werden zijne aanhangers reeds met den naam van discipelen, leerlingen betiteld. In tegenstelling daarvan noemden zijne vijanden zich *Mozes discipelen*. *Rabbi, Meester!* was de naam met welken des Heilands aanhangers hem begroetten. En dat de Heer Jezus dit goedkeurde, zulks toonde Hij meermalen, als Hij zichzelven hun Meester, hen zijne leerlingen noemde (1). Vooral bleek het, toen Hij zijne eerste en voornaamste leerlingen, de verkondigers en uitbreiders van zijne leer, zoo ernstig verbood, het meesterschap zich aan te matigen,

(1) Joh. XIII; 13.

of aan anderen toe te kennen, omdat Hij [de Christus] hun eenige Meester was (1).

Uit dit oogpunt beschouwd, is de benaming Christen van veel gewigt en beteekenis. Zij doet ons den belijder des Heilands, indien Hij dezen naam waardiglijk draagt, van eene zeer belangrijke zijde kennen. De Christen, als leerling van Christus, is een mensch, die overtuigd is, dat Christus, en *Christus* alleen verdient, zijn Leermeester genoemd te worden; belang stelt in dat onderwijs van Christus; van dat onderwijs dadelijk gebruik maakt; zich in alle zijne betrekkingen naar dat onderwijs schikt; dat onderwijs weder aan anderen aanprijst.

§ 1.

De Christen is overtuigd, dat J. C. zijn Leermeester verdient genoemd te worden.

Ware deze overtuiging niet bij den Christen, dan zoude hij onredelijk handelen, met zich uitsluitender wijze, eenen leerling van Christus te noemen. Doch denkt hij zóó over

(1) Matth. XXIII: 8.

Christus, dan erkent hij den grooten leeraar voor bekwaam, bevoegd, gewillig en dadelijk werkzaam, om zijn Leermeester te zijn.

Een Christen houdt Jezus Christus bekwaam, om zijn leermeester te zijn. Met Petrus zegt en erkent Hij: »Heere! tot wien zullen wij henen gaan, Gij hebt de woorden des eeuwigen levens?» (1) Hij houdt zich verzekerd, dat alles, wat hij noodig heeft te weten, van God en goddelijke zaken, om hier aanvankelijk en na dit leven volkomen, door wijsheid en heiligheid tot ware gelukzaligheid te worden opgevoerd, door J. C. hem geleerd kan worden. Hij is daarvan verzekerd, omdat hij weet en gelooft dat deze doorluchtige persoon, wien hij als zijn' leeraar eerbiedigt, eene volledige, naauwkeurige en onfaalbare kennis heeft; daarbij eene goddelijke wijsheid bezit, om voor hem den besten leertrant te kiezen, en tevens geschikte middelen in de hand geeft, om hem dit onderwijs mede te deelen.

Dit evenwel zou niet genoegzaam wezen. Het onmondig kind, dat onder de vaderlijke

(1) Joh. VI: 68.

magt staat, moet niet slechts overtuigd zijn van de bekwaamheid des leermeesters. Het moet ook weten, dat het zijns vaders wil is, dat hij bij dien meester ter schole ga, en dat deze dus bevoegd is, om zijn leermeester te zijn. De Christen erkent Christus voor den- genen, die van God, zijnen Vader, gemagtigd is, om hem te onderwijzen, die ook hem is aanbevolen, door dat woord, eenmaal uit den hemel gesproken: *Hoort Hem!* wien men gelooven moet, zoo als men God gelooft, wien men niet verwerpen kan, zonder den Vader zelven te verwerpen, die Hem gezonden heeft.

De Christen is ook overtuigd dat Jezus Christus gewillig en gezind is om zijn Leermeester te zijn. Hij herinnert zich hoe de Profeet van Nazareth drie jaren lang van stad tot stad, van vlek tot vlek ging, om menschen van allerlei rang en stand den weg ter zaligheid te leeren; hoe er altijd woorden der wijsheid van zijne lippen vloeiden; hoe Hij zijne nachtrust dikwerf opofferde aan het genoegen, om onwetenden te leeren, dwalenden te regt te brengen; hoe Hij niemand afwees.

Hoe Hij allen met nederigheid en zachtmoedigheid noodigde, en ook de verachtsten, de bedorvensten onderwees: hoe het zijne spijze was, in dit opzigt den wil des Vaders te doen, en Hij dus toonde gekomen te zijn om te dienen. Hierin ziet de Christen het beeld en het bewijs van de goedwilligheid des hemelschen Leermeesters, die niet alleen het licht van het Joodsche land, maar het licht der wereld beloofde te zijn.

De Christen noemt Christus zijnen Leermeester, omdat hij ook dadelijk werkzaam is aan zijn onderwijs. Hij beschouwt de leer van het Evangelie, door de Apostelen en Evangelisten bewaard en ontwikkeld, als het eigen woord van Jezus, door diens zorg ook voor hem bewaard. Zijne opvoeding en het onderwijs hem geschonken, waardeert hij als herkomstig van het bestuur van Christus, en den gezegenden invloed daarvan op zijn verstand, wil en gevoel, als eene vrucht van den Geest van Christus, die zelf zijne leer, niet in steenen tafelen, maar in de vleeschen tafelen des harten inschrijft.

*De Christen houdt Christus alleen voor
zijnen Leermeester.*

In andere wetenschappen kan men meer bekwame onderwijzers vinden, en uit velen éénen kiezen; men kan den eenen met den anderen verwisselen, of van meer dan éénen gebruik maken; ja somwijlen kan men zonder vreemde hulp, met eigen nadenken en beproeven, tot de noodige kennis van zaken komen. Doch hier is het geheel anders. De Christen is overtuigd van het ontoereikende van zijne eigene pogingen, om de leer der godzaligheid en gelukzaligheid uit te vinden. Hij is evenzeer overtuigd, hoe onbekwaam en onbevoegd allen zijn, die zich immer voor onfaalbare leermeesters hebben opgeworpen. In Mozes erkent hij den wetgever van Israël; doch in Jezus Christus den beloofden grooten Profet, dien men nu hooren moet (1). In de aloude Zienders erkent hij den Geest van Christus, door wien ze van Christus geprofe-

(1) Joh. I. 2 Cor. III.

teerd hebben. De Apostelen schat hij hoog, omdat ze getuigen van Christus zijn, die Zijn onderwijs ontwikkeld hebben, en in de waarheid geleid zijn door den Heiligen Geest. Wie na hen gedurende 17 eeuwen gesproken, geschreven en in de Gemeente van Christus gezag en invloed geöfend hebben of nog oefenen, zijn bij hem menschen, faalbare menschen, welker geloofwaardigheid alleen afhangt van de overeenkomst hunner leer met die van Christus. Om kort te gaan, de Christen eerbiedigt den van God gezonden Heiland als zijnen eenigen Leeraar. Zijn gezegde neemt hij over: »Één is mijn Meester, Christus.»

§ 3.

In het onderwijs van Christus stelt de Christen belang.

De Christen gevoelt voor zich behoefte aan de onderwijzingen van Christus. Als hij zich voorstelt den staat van onkunde, onzekerheid en dwaling, in welke die menschen verkeerren, die van het onderwijs des Evangeliums verstoken zijn, dan gevoelt hij met huivering,

hoe zijn staat zou wezen, zoo hij niet dat dierbaar geschenk van Christus ontvangen had. Wanneer hij beproeft, wat hij zelve zoude kunnen uitvinden, zonder voorgelicht te zijn door het Evangelie, dan wordt hij ontwaar, dat ook zelfs de allereerste waarheden van het Christendom, nu zoo gemakkelijk en ontwijfelbaar, voor hem zouden verborgen gebleven zijn. Eene Goddelijke nadere openbaring door Christus is dus voor hem een dierbaar geschenk der Goddelijke wijsheid en goedheid. Hij gevoelt zich dan ook verplicht, om bij zulk een geschenk niet onverschillig te zijn. Dat God zelf, door zijnen Zoon, tot hem spreekt, en hem door dien Zoon zijner liefde op den weg des levens leidt, is hem zóó groot, dat hij zich daardoor tot belangneming geroept en gedrongen gevoelt. Hij erkent en gevoelt hoe billijk de Apostolische nitspraken zijn: »Die den Zoon niet » gelooft, wordt veroordeeld. -- Wij zullen » niet ontvlieden, zoo wij dien verwerpen, » die van de hemelen is.»

Het is dus geene loutere weetgierigheid, geene eerzucht, geene gewoonte, geen dwang,

die hem naar de school van Christus drijft; maar gevoel van behoefte en hoogschatting van dien Goddelijken Leeraar. Groote sommen moesten er oudtijds besteed worden, om sommigen van de beroemdste Grieksche leeraren te kunnen hooren; maar men zou alles verkoopen om Jezus te hooren, en den schat des Evangelies in den akker magtig te worden. Hij zou liever alle geschiedschrijvers der oudheid, dan het verhaal van Jezus leven willen missen. Liever alle wijsgeeren van Griekenland, voor het Evangelie; het puik der redenaars, voor de bergrede des Heilands, gelijk alle dichtstukken, voor Davids liederen en Jesaia's profetien overgeven.

Elke gelegenheid om onderwezen te worden, is den Christen welkom. Ieder hulpmiddel om te vorderen in kennis staat bij hem op hoogen prijs. Hij schat ze hoog, die hem in de kennis der Christelijke leer bevorderlijk zijn en voorthelpen. Over de reeds verkregene kennis verheugt hij zich. Hij beklagt zich over onvatbaarheid, verzuim en onleerzaamheid. Hij hoopt op meerdere vordering in dit leven, en na hetzelfde in eene betere wereld.

*De Christen maakt van het onderwijs van
Christus dadelijk gebruik.*

Hij onderzoekt vlijtig wat Jezus gesproken heeft en door zijne Apostelen laten spreken of schrijven: welke de meening, de geest van Christus zij. Hij maakt gebruik van het onderwijs en andere hulpmiddelen. Een boek, dat hem den zin van Christus leert verstaan, legt hij naast zijnen Bijbel. Den tijd, waarover hij beschikken, en dien hij anders in nuttelooze dingen verbeuzelen zou, koopt hij uit, om zich te oefenen in de kennis der waarheid, die naar de godzaligheid is.

Hetgeen hij bevindt onderwijs van Jezus te zijn, dat neemt hij aan als Goddelijke waarheid. Hij gelooft wat Jezus zegt: Hij verwacht wat Jezus belooft en bedreigt. Hij houdt voor goed wat Jezus voorschrijft. Alles wat menschen zeggen, toetst hij daaraan. Alles, wat daarmede strijdt, verwerpt hij, al werd het ook door geleerden en vromen geroemd, voorgestaan en aanprezen.

Dit onderwijs van zijnen hemelschen Leeraar maakt hij tot de gedurige stof zijner overpeinzing. In de eenzaamheid houdt hij zich daarmede bezig; hij brengt het in vereeniging met het onderwijs der natuur. Hij past het toe op alles, wat hij ziet gebeuren en van elders verneemt. Hij beoordeelt naar dit onderwijs alle daden en verrigtingen der menschen. Dit alles doet hij onder diep ootmoedig opzien naar den invloed van den Geest des Heeren, en onder de ootmoedige bede, dat Christus zelf hem leide en zegene!

§ 5.

De Christen schikt zich in geheel zijn bestaan en gedrag naar het onderwijs van zijnen hemelschen Leeraar.

De leer van Christus schrijft niet alleen pligten voor: maar geheel hare strekking is tot beoefening ingerigt. De Christen voegt zich in bestaan en gedrag naar dit onderwijs, en beijvert zich, om zijn geloof uit den wandel te doen blijken. In alle betrekkingen, in welke hij staat tot God en tot den naasten,

vindt hij in de leer van Christus regel en bestier voor zijn bestaan en gedrag. Is hij dus waarlijk een leerling van Christus, dan is dat aan hem te zien en te bemerken. Zijne geaardheid is naar het Evangelie gestemd. Zijne gedragingen zijn naar hetzelfde ingerigt. Gelijk men oudtijds de leerlingen van onderscheidene scholen aan kleeding en manieren kende; zoo behoort de leerling van Christus kenbaar te wezen door liefde en door eenen reinen wandel. Wij zullen gelegenheid hebben, om op dit stuk terug te komen, wanneer wij den Christen als eenen gehoorzamen onderdaan en als een getrouwen navolger van Christus zullen beschouwen.

§ 6.

De Christen prijst ook, als leerling van Christus, het onderwijs van zijnen Meester anderen aan.

Wie een leermeester heeft, op wien hij hoogen prijs stelt, die prijst hem ook anderen aan, die noodigt anderen uit, om eveneens van zijn onderwijs en zijne lessen gebruik te

maken. Men ziet dit althans doorgaans in wel overtuigde en ijverige leerlingen. Doch hetgeen bij dezen uit laakbare, althans te ver gedrevene partijdigheid voortkomt, dat spruit bij den Christen voort uit redelijke overtuiging van het betamende; uit belangstelling in den welstand zijner medemenschen; en uit de edele bedoeling, om daardoor in het plan van Christus, ja van God zelve mede te werken. Dus verbergt de leerling van Christus zijn licht niet; maar laat het schijnen. Hij belijdt Jezus voor de menschen, spreekt ter gepaster gelegenheid ter eere van Jezus. Zoo en waar dit voegzaam en met stichting geschieden kan, zoekt hij anderen te onderwijzen, of althans dat onderwijs naar zijn vermogen te bevorderen. Is hij met aardse goederen en middelen gezegend, hij acht zich verplicht daarvan iets af te zonderen en te besteden tot verlichting en verbetering van anderen, tot verspreiding van het Evangelie onder Joden, Heidenen en Muhammedanen. Daarbij vergeet hij zijne volksgenooten niet; maar tracht ook mede te werken tot opvoeding der jeugd, tot de beschaving en verede-

ling van zoo vele onkundigen en verwaarloosden, die allerwege gevonden worden. In het bijzonder zorgt hij voor zijne eigene kinderen en huisgenooten. Aan allen, die hem omringen, prijst hij Christus aan. Altijd en overal komt hij er voor uit, dat hij Hem als zijnen Heer eerbiedigt, van Hem alleen, als zijnen Zaligmaker, al zijn heil verwacht. Hij doet dit veel meer dan met woorden, door zijne daden. Hij zoekt aldus, door de zijnen in de betrachtting van het goede voor te gaan, hen voor Christus te winnen, en verheugt zich met dankzegging, als Christus wordt groot gemaakt, en hij vruchten der gerechtigheid aanschouwen mag, die door Jezus Christus zijn tot heerlijkheid en prijs Gods!

TWEEDE HOOFDSTUK.

De Christen, een begenadigde door Christus.

Wanneer ik den Christen een' begenadigde door Christus noem, dan beschouw ik hem niet alleen als een voorwerp van de genade

onzes Heeren Jezus Christus en van de liefde Gods in Zijnen Zoon; maar tevens ook als eenen, die de genade van Christus ontvangt, gaarne aanneemt en gebruikt. Dus niet alleen in zoo verre hij lijdelijk is, maar ook werkzaam. Even als de leerling van Christus niet alleen ons voorkwam als een', aan wien Christus onderwijs toedeelt, maar ook als een', die van dat onderwijs gebruik maakt.

Als ik den Christen eenen *begenadigden van Christus* noem in eene bepaalde betrekking, onderscheiden van de betrekking als leerling, onderdaan en navolger, dan denk ik vooral aan die genade, met welke Jezus Christus arm is geworden, opdat Hij ons zoude rijk maken, en Zich voor ons heeft overgegeven in den dood, opdat Hij ons verlossen zoude van de straf onzer zonde, en wij door Zijn bloed met God verzoend, en tot kinderen aangenomen zouden worden. Het lijdt geen' twijfel, of het onderwijs en bestuur van Christus is ook een gevolg dezer genade. Doch, daar de Bijbel ons zoo geheel bijzonder bij deze genade der schuldvergiftenis bepaalt, heb ik gemeend daarin ook grond en aanlei-

ding te vinden tot zoodanige afzonderlijke voorstelling.

Dat de Christen een begenadigde van Christus, een door Christus lijden en sterven van den dood verlost is, leert ons de Zaligmaker, Joh. VI: 56: *Die mijn vleesch eet en mijn bloed drinkt, die blijft in Mij en Ik in hem.* Volgens het verband van des Heilands rede is dit de zin zijner woorden: » Die » van de vrucht Mijns geweldigen en bloedi- » gen doods, als van een offer voor de zonde, » een volkomen en onbepaald gebruik maakt, » ter behoudenis van zijn leven en zaligheid, » die, en die alleen is Mijn ware aanhanger, » en zal altijd met Mij verbonden blijven, » zoodat Ik, wat Ik ben, voor hem ben, en » hij, wat hij is, voor Mij zij.” Hoe gewigtig deze betrekking zij, leerde Jezus bij de instelling des Avondmaals, bij welke Hij brood en wijn tot zinnebeelden verordende, niet van zijne leer, niet van zijne hulp; maar van zijn ligchaam, dat verbroken, van zijn bloed, dat vergoten zou worden tot vergeving der zonden. In zulk eene betrekking stelden de Apostelen, bijzonder Paulus, zich zelve en

hunne Medechristenen altijd voor. Zoo leert hij Rom. VI: 3 en verv.: »dat zoo velen » wij in Christus gedoopt zijn, wij in zijnen » dood gedoopt zijn, zoodat wij met Christus » gestorven zijn en met Hem zullen leven.» En Efez. II: 3-10 vermeldt Paulus den ongelukkigigen en bijkans hopeloozen staat, waaruit zij door Gods barmhartigheid alleen uit genade, door het geloof, zonder eenige verdiensten, verlost waren, opdat zij door eenen voorbeeldigen wandel zich onderscheiden zouden als Gods maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken. Is het dus Christus die den Christen begenadigt, en door wien hij Gods genade deelachtig wordt; geen wonder, dat hij zich naar Christus noemt. Zoo deed men oudtijds, als men zich zeer aan eenen weldoener verplicht rekende; men nam zijnen naam aan. Zoo geven nog ouders aan hunne kinderen den naam van dezulken, van welken zij vele weldaden genoten hebben, of voor hun kroost veel goeds hopen. Ja, Jezus zelf zegt met zinspeling hierop: *Die overwint, ik zal op hem schrijven den naam mijns Gods, en den naam der stad mijns*

Gods, namelijk des nieuwen Jeruzalems, die uit den hemel van mijnen God afdaalt, en ook mijnen nieuwen naam. Openb. III: 12.

Na dit vooraf opgemerkt te hebben, willen wij nu wat nader beschouwen, hoe de Christen een begenadigde van Christus zij. — Hij erkent de genade van den Heer Jezus Christus. — Hij stelt belang in dezelve. — Hij maakt van dezelve gebruik.

§ 1.

De Ghristen erkent de genade van den Heer Jezus Christus.

Gij weet de genade van den Heer Jezus Christus, dat Hij om uwen wil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door zijne armoede rijk zoudt worden. Zoo schreef Paulus (1). Daar de Christen Jezus als leeraar erkent (2), gelooft hij ook alles, wat de Heiland zelve, en wat zijne Apostelen van deze verborgenheid der godzaligheid gezegd en geleerd hebben. Hij gelooft dus, dat Christus als Gods Zoon, en als des men-

(1) 2 Cor. VIII: 9. (2) Verg. het Eerste Hoofdst.

schen Zoon, geschikt en alleen geschikt was, om het werk der verlossing uit te voeren. Hij gelooft hetgeen Paulus schrijft: *Daar is één Middelaar Gods en der menschen* (1), en hetgeen elders getuigd wordt: *Zulk een Hoogepriester betaamde ons, heilig, onnoozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hooger dan de hemelen geworden* (2). Hij houdt zich overtuigd, dat Christus tot dat werk van God zelve, met wien wij te doen hebben, is aangesteld, en Hij alleen. Hij erkent dus met Petrus: *De zaligheid is in geen anderen, want daar is ook onder den hemel geen anderen naam, die onder de menschen gegeven is, door wien wij moeten zalig worden* (3). En: *Het betaamde Hem, om welken alle dingen zijn, en door welken alle dingen zijn, dat Hij vele kinderen tot heerlijkheid leidende, den oversten Leidsman hunner zaligheid, door lijden zoude heiligen* (4). Verder houdt hij zich verzekerd, dat de Heiland daartoe gewillig is. Hij gelooft hetgeen

(1) 1 Tim. II: 8.

(2) Hebr. VII: 26.

(3) Hand. IV: 12.

(4) Hebr. II: 10.

de Heer zelf getuigt: *De Zoon des menschen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen, en zijne ziele te zetten tot een rantsoen van velen (1). Ik ben de goede herder, de goede herder stelt zijn leven voor zijne schapen. Niemand neemt het leven van mij af; ik heb magt mijn leven af te leggen, en heb magt hetzelfde wederom te nemen. Dit gebod heb ik van mijnen Vader ontvangen (2).* Hij ziet hoe Jezus deze belofte vervulde, toen Hij zich aan zijne vijanden overgaf, zich door Pilatus liet veroordeelen, niet wilde dat men over Hem weenen zou, en aan het kruis uitriep: *het is volbragt!* Hij vertrouwt, dat de Verlosser nog hetzelfde hart heeft; dat Hij een medelijdend Hoogepriester is; leeft, om voor de zijnen te bidden; zijne schapen niet zal laten verloren gaan; en zijne geloovigen opwekken ten uitersten dage. Ja, dat Christus waarlijk hiertoe werkzaam zij, dit erkent en gevoelt hij. In zijnen doop heeft hij een onderpand van deszelfs genade. Het Evangelie vergewist hem, dat Jezus Christus in de

(1) Matth. XX: 28. (2) Joh. X: 11, 18.

wereld gekomen is, om zondaren zalig te maken. Elke weldaad toont hem de liefde van God, die hem met Zijnen Zoon alle dingen schenkt. Zoo veel versooning en genade, als hem te beurt gevallen is, houdt hij voor een blijk van Gods vaderlijke gunst in Christus. En de Heilige Geest, dien Hij ontvangen heeft, getuigt aan zijnen geest, dat hij een kind en erfgenaam van God en mede-erfgenaam van Christus is.

§ 2.

De Christen stelt belang in die genade.

Hij houdt zich zelve voor eenen zondaar, ja met den tollenaar en met Paulus (1) voor eenen grooten zondaar, dood door de zonden en misdaden, onwaardig Gods ontferming, buiten staat, om zich zelve te verlossen, en zijne vrijspraak bij de wet niet kunnende vinden. In dien toestand moet hij zeggen: » Zoo » Gij, Heere! de ongerechtigheid gadeslaat, » Heere, hoe zal ik bestaan? » Doch hij mag en moet er ook bijvoegen: » maar bij U is

(1) Luc. XVIII: 13. 1 Tim. I: 15.

» vergeving.» In dezen toestand is het Evangelie hem welkom, hetwelk aan veroordeelde zondaren, op de vraag: *wat moet ik doen, om zalig te worden?* toeroept: *geloof in den Heere Jezus Christus!*

Zulk eene weldaad hem van God geschonken, houdt hij ook voor hoogstverplichtend. Het bevel: *geloof in mijnen Zoon!* erkent hij, als ook aan hem gegeven. Hij eerbiedigt dit bevel als eene genadige vergunning van den hoogen, regtvaardigen, heiligen Regter, maar ook als de ontfermende raad van eenen genadigen, getrouwen Vader; en hij gevoelt, hoe onverantwoordelijk hij zou handelen, door op zoo groote zaligheid geen acht te geven, en dat dit zijn zoude, God tot eenen leugenaar maken, het bloed des N. V. onrein achten, Gods Zoon ten tweeden male kruisigen. Hij is verblijd over dezen weg van behoudenis; ziet in denzelven alle Gods deugden opgeluisterd; de orde in de zedelijke wereld hersteld; Gods Zoon verheerlijkt; Adams kroost verlost. Hij keurt dezen weg goed, en berust er met welgevallen in, schoon hij de wijsheid dezer verordening niet geheel

doorgrondt. Hij verlangt naar duidelijker inzichten. Hij schat Christus hoog, boven alles in hemel en op aarde; alle dingen rekt hij niets waardig, in vergelijking met Christus (1). Hij belijdt Hem voor de menschen. Hij vereenigt zich hier reeds met de dankzeggingen der gezaligden (2). Hij dankt er God, den Vader, voor, die zoo lief de wereld heeft gehad, dat Hij Zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe (3), die Zijnen Zoon gegeven heeft tot eene verzoening voor zijne zonden (4).

§ 3.

De Christen maakt gebruik van die genade.

Overeenkomstig de bedoeling van Christus, bedient de Christen zich van de hem aangeboden genade. Hij stelt vertrouwen op Christus en neemt Hem door dat vertrouwend geloof aan. Hij beoefent dus hetgeen Johannes zegt: *Zoo velen Hem aangenomen heb-*

(1) Phil. III: 8, 9. (2) Openb. V.

(3) Joh. III: 16. (4) 1 Joh. IV: 9, 10.

ben, die heeft Hij magt gegeven kinderen Gods te worden (namelijk) die in zijnen naam gelooven (1). Hij berust voor zich zelve in hetgeen Christus ter zijne verzoening met God gedaan heeft, en zoekt geen' anderen Middelaar, houdt zich volkomen aan Hem. Zijne zonden verbergt hij niet voor zich zelve; maar hij laat zich ook door dezelve niet ontmoedigen, steunende op dat woord: *Indien wij gezondigd hebben en onze zonden belijden, wij hebben een Voorpraak bij den Vader, Jezus Christus den rechtvaardigen, en Hij is eene verzoening voor onze zonden* (2). Hij doet Christus aan, vereenigt zich zelve met Hem, volgens Gal. III: 27, wil in alles in Christus gevonden worden.

Hij gaat, door Christus geleid, tot den Vader. Hij ziet nu in God niet meer eenen vertoornden Regter, maar eenen ontfermenden Vader. Hij gaat met vrijmoedigheid toe tot den troon der genade, om vergeving en hulpe ter bekwamer tijd (3). Hij vertrouwt zich,

(1) Joh. I: 12. (2) 1 Joh. II: 1, 2, en I: 9.

(3) Hebr. IV: 16.

in den naam van Jezus Christus, aan Gods ontfermende liefde aan; verwacht niets, dan hetgeen goed en heilzaam is, van Hem, zeggende: *Wie is het die verdoemt? Christus is het, die gestorven is, ja dat meer is, die ook opgewekt is, die ook ter regterhand Gods is; die ook voor ons bidt* (1).

Voor al maakt hij van deze verlossing gebruik tot zijne ware verbetering en volmaking, naar het oogmerk van Christus, die *zich zelve daartoe heeft overgegeven, opdat Hij ons zoude verlossen van alle ongerechtigheid, en zich zelve een eigen volk zoude reinigen, ijverig in goede werken* (2). Op die wijze is des Christens geloof werkzaam in de liefde. Dit zal ons nader blijken in het volgende.

DERDE HOOFDSTUK.

De Christen een onderdaan van Christus.

Gij dient den Heere Christus Met dat woord rigtte Paulus zijne rede tot de dienst-

(1) Rom. VIII: 34. (2) Tit. II: 14.

knechten en dienstmaagden, om hen tot gehoorzaamheid aan hunne heeren en vrouwen aan te sporen (1). Dat mag men ook wel van en tot iederen Christen zeggen: gij zijt dienaars en onderdanen van Jezus Christus. Immers, Hij is niet alleen hun Leeraar, hun Verlosser, maar ook hun Hoofd, hun Oppereheer. Hij is de Koning, van God over de Gemeente aangesteld; zij zijn Hem onderworpen en deelgenooten van zijn rijk. Dit is zóó bekend uit de gewijde Schriften; dit wordt zóó dikwerf herinnerd bij de prediking van Gods Woord, dat het overtollig mag gerekend worden, daarover breedvoerig uit te weiden. Liever willen wij in eenige bijzonderheden nagaan, hoe een Christen, als een onderdaan van Christus, bestaat, gezind en werkzaam is. In die betrekking erkent hij eerbiedig het oppergezag van Christus; — onderwerpt zich gewillig aan Zijne regering; — gehoorzaamt nauwkeurig Zijne bevelen; — werkt ijverig voor Zijne belangen; — vertrouwt zich gerust op Zijne zorg; — en ziet hopen uit naar Zijne beslissing.

(1) Col. III: 24.

§ 1.

De Christen erkent eerbiedig het oppergezag van Christus.

De Christen gelooft eerbiedig hetgeen hem door Jezus en zijne Apostelen, aangaande het oppergezag des Verlossers, is bekend gemaakt. Jezus Christus heeft alle magt in hemel en op aarde. Hij is Heer van het geheele menschdom. Hij bestuurt aller lot. Hij is de Koning der koningen en de Heer der heeren. Hij heerscht over levenden en dooden. De Engelen zijn zijne dienaars, die zijn welbehagen doen. In de hel zelfs wordt zijne bedwingende magt gevoeld. Weldadig is die heerschappij voor zijne getrouwe onderdanen, die Hij, aanvankelijk in dit, volkomen in een volgend leven, zalig maakt. Zich zelven beschouwt de Christen als eenen dier onderdanen; ook zijne tong belijdt Hem; ook zijne knie buigt zich voor Hem neder.

Hij eerbiedigt ook dit oppergezag. Hij erkent Jezus volkomen in staat en bevoegd tot die regering. Hij eerbiedigt in Jezus eene allesomvattende kennis, eene allesdoor-

dringende wijsheid, eene allesvermogende magt, die er noodig is, tot eene zoo uitgestrekte regering. Hij erkent in zijnen Koning de zuiverste heiligheid, de onkreukbaarste regtvaardigheid, de onwankelbaarste trouw, de mildste goedheid, door welke zijne regering eerbiedwaardig, begeerlijk wordt voor zedelijk goede wezens. Ja, hij bewondert in Jezus eene gadelooze ontferming en onbegrijpelijke genade, door welke Zijn bewind weldadig en zalig is voor ellendigen en onwaardigen.

Hij eerbiedigt Hem als den van God zelven daartoe aangestelden, van wien de Vader heeft gezegd: *Zit aan mijne regterhand!* die, in 's Vaders naam, naar het Goddelijk plan regeert, en dat bewind zal behouden, tot dat alle vijanden zullen overwonnen en Gods oogmerken met die regering zullen bereikt zijn. Ja, zijn eerbied vermeerdert, daar hij Hem beschouwt als den Koning, die God op aarde verheerlijkt heeft, het kruis gedragen en zijne onderdanen gekocht heeft met Zijn bloed. Vrijgemaakt door den Geest, eert hij den Zoon als den Vader, niet met slaafsche vrees, maar met liefde en erkentenis.

§ 2.

De Christen onderwerpt zich gewillig aan de regering van Christus.

De onderwerping van den Christen aan Christus, zijn Hoofd en Heer, is niet het gedwongen bukken van eenen overwonneling, die door wederstreving zijne slavernij slechts ondragelijker zou maken; even min is het de geveinsde dweeheid van eenen laaghartigen kruiper, die zijne ketenen kust, om de gunst van zijnen vorst te bedelen! Neen! het is de ondergeschiktheid van eenen dankbaren en getrouwen onderdaan, die in den koning zijnes lands erkent den handhaver der billijke wetten, den beschermer der deugd, den straffer der ondeugd, den vriend zijnes volks, den man, door wien het God beliest, hem te regeren. Doch ik gevoel, dat elke vergelijking te kort doet aan de grootheid en eerwaardij van dien Éénigen, die alle deugden in zich vereenigt, welke wij denken kunnen, en die waardig is, dat alle redelijke schepse-
len zich met blijdschap en vertrouwen aan Hem onderwerpen.

Hierom slaat de Christen alles, wat hem van de regering zijnes hemelschen Konings kenbaar wordt, met belangstelling gade. Hij merkt in Zijn bestuur in de wereld, in de kerk, in het vaderland en in kleiner huiselijke kringen, de proeven van die verhevene deugden, door welke zich de regering van Koning Jezus kenmerkt. Hij ziet daarin de uitvoering van Gods plan, in het Evangelie bekend gemaakt, om een zondig menschdom te herstellen. Hij doorziet wel de wijsheid van elke bijzonderheid dier regering niet, maar hij is overtuigd, dat menschelijk doorzigt zeer verre te kort schiet, om de plannen van den hoogen God te kunnen doorgronden; doch niettemin billijkt hij dezelve. De weldaden, die hij geniet, neemt hij aan als bestellingen van zijnen Koning over hem; en de vervulling van zijne wenschen noopt hem tot dankbaarheid aan Hem, in wiens hand alles middel en werktuig is. Loopt de uitkomst van des Heilands regering tegen zijne wenschen in, hij verzaakt eigen zin en wil, en schikt zich naar de leiding zijnes Heeren, verzekerd, dat Zijn wil in alles de beste is, en dat elk, die

Hem volgt met lijdzame onderwerping, aan het einde zal moeten erkennen: *Hij heeft alles wel gedaan!* (1)

§ 3.

De Christen gehoorzaamt naauwkeurig de bevelen van zijnen Heer.

De Christen heeft het er op gezet om te weten, wat zijnen Heer aangenaam is. De vraag van Paulus: *Wat wilt Gij, Heere! dat ik doen zal?* (2) is zijne vraag. Om dat te weten, onderzoekt hij de wetten van het hemelsch Koningrijk, door Jezus zelve gegeven, door zijne Apostelen uitgebreid en toegepast. En daar Christus Jezus hem dikwerf naar zijn eigen geweten verwijst, zoo gaat hij met die uitspraak van zijn binnenste te rade. Komt hij in moeilijke gevallen, zoo gebruikt hij de meeste zorgvuldigheid, om te beproeven, welke de wil zijns Heeren zij; en vraagt van Hem ootmoedig het bestier van den Heiligen Geest, dat die hem in de waarheid leide.

(1) Marc. VII: 37. (2) Hand. IX: 6.

Hetgeen hem als gebod van zijnen Heer voorkomt, dat keurt hij in alles goed: en hij heeft een afkeer van alles wat daartegen strijdt. Om iets te kiezen, is het hem genoeg te weten: de Heer heeft 't geboden. Om iets te verwerpen, is het hem genoeg te weten: de Heer heeft 't verboden. Hierom beoefent hij met zorgvuldigheid alle die pligten, die hem in zijne onderscheidene betrekkingen omtrent God, omtrent zichzelf en den naasten zijn voorgeschreven. Hij zegt niet alleen: *Heere! Heere!* maar doet ook, wat die Heer gebiedt; hij doet den wil des hemelschen Vaders. Het opschrift boven het Gods-gebouw, aan den ingang van den tempel der Christen-gemeente gegraveerd, is hem gestadig voor oogen: *een iegelijk, die den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid!* De instellingen van Christus in Zijne gemeente onderhoudt hij op Zijn gezag, en in vereeniging met zijne mede-christenen. Hij schikt zich naar de orde in dezen gesteld, en acht de leeraars en opziers der gemeente hoog om huns ambts- en werkswille. Vindt hij zich in den Staat onderworpen aan de overheid, in zijn geslacht

aan ouders en verzorgers, in zijn huis aan heeren en vrouwen, hij vervult die billijke pligten om des Heeren wil, en rekt ook daarin Hem te dienen. Dit doet hij ter liefde van Hem, die in zijne plaats, Gode gehoorzaam werd tot in den dood van het kruis; die ook nu nog Gods plan uitvoert tot zijne zaligheid, wien Hij 't zich tot eene eere en voorregt rekt genoeg te kunnen geven, hoewel hij overtuigd is dat hij Hem nimmer de ontvangene genade vergelden kan. Komt de Christen hierin te kort, gelijk hij in velen struikelt, dit bedroeft hem. Hij billijkt het ongenoegen van zijnen Heer, onderwerpt zich aan zijne liefderijke tuchtigen, en laat zich door dezen niet minder, dan door den raad, het bevel, de beloften en bedreigingen zijnes Heeren, tot vernieuwde en dagelijksche bekeering nopen.

§ 4.

De Christen werkt ijverig voor de belangen van zijnen Heer.

De Christen denkt niet zoo bekrompen over

de heerlijkheid en gelukzaligheid van Christus, noch zoo hoog van zijne eigene krachten, dat hij wanen zou, iets uit zichzelf te kunnen doen of toebrengen tot vermeerdering der gelukzaligheid van Christus. Hij weet echter, dat de zaak van waarheid en deugd op aarde, de zaak van Christus is, dat het welzijn des menschdoms het plan van Christus is; dat de bekeering van zondaren, de blijdschap van Christus uitmaakt, dat de bloei des Christendoms ter eere van Christus strekt; dat de eerbied voor Zijn persoon en verdiensten de belooning is voor den arbeid der ziele van Christus, en dat alles, wat men aan den minsten van 's Heilands dienaren doet, door Hem gerekend wordt, aan Hem zelve te geschieden. De Christen erkent dan de genade, welke hem te beurt valt, om een onderdaan van Christus te zijn: hij is ingenomen met de eer, dat hij ook geroepen wordt, om den Heere Jezus met zijne krachten ten dienste te staan; die krachten zelve schat hij hoog, als gaven van Hem, die door Zijnen Geest alles in allen werkt. In de betrekkingen in welke hij zich bevindt, gelooft hij door Christus zelve ge-

plaatst te zijn. Hierdoor vindt hij zich verplicht, om in zijnen kring mede te werken tot bevordering van het heil der menschen, op welken hij betrekking heeft, ter vermeerdering van het geluk in de maatschappij en in de kerk, en alzoo tot eere van Christus. Even gelijk een getrouw en eerlijk bediende voor zijnen heer, een braaf ambtenaar voor de goede zaak van zijnen Vorst, even zoo ijverig is de Christen voor de belangen en de eer van Christus zijnen Heer en Koning. Doch hetgeen hij doet, dat doet hij in den geest van Christus zelve, met wijsheid, liefde, zachtmoedigheid en kloekmoedigheid. En is het, dat hij hierbij iets lijdt van den smaad en den tegenstand der wereld, ook dit getroost hij zich, hierin deelt hij, indien het aldus zijn moet, gaarne. Hij rekt zich dien smaad tot eere en hij schat zich zelfs gelukkig, zoo hij maar, al ware het dan ook met zijn bloed, zijnen Koning dienen kan door bevestiging der waarheid.

*De Christen vertrouwt gerust op de zorg
van Christus.*

In zichzelf is een Christen zeer behoeftig, zwak, ellendig, aan vele gevaren blootgesteld. Dit ondervindt en erkent hij; maar dit ontmoedigt hem niet, omdat hij in Jezus zijnen verzorger, helper, leidsman, redder en beschermer vindt. Een leidsman en beschermer, die elk oogenblik gereed is om in alle zijne behoeften te voorzien, zijne krachten te ondersteunen, hem uit gevaren te redden, en zijne rampen zelfs te doen dienen tot zijn wezenlijk heil. Bij vlijtig gebruik van krachten en hulpmiddelen hem geschonken, bekommert hij zich dus niet met angstvallige zorg over spijs, kleeding, woning en hetgeen tot zijn tijdelijk bestaan noodig is. Hij verwacht dat alles uit de hand van Christus, in den weg van matigheid en vlijt. Hij werkt in afhangen van Christus om de spijs, die blijft in 't eeuwige leven, om wijsheid en deugd, gerechtigheid, vrede, liefde, blijdschap des

geloofs, door den Heiligen Geest; maar ook, bij al zijn gebrek, vertrouwt hij, dat hem dit noodige zal geschonken worden. Hij komt somtijds in ongelegenheden en bezwaren, in welke hij geene uitkomst of menschelijke hulpe ziet; maar ook hieronder wordt hij niet moedeloos, daar hij verwacht dat de Heer hem raad en uitkomst geven zal. Wordt hij door vijanden vervolgd en mishandeld, hij gebruikt geene andere middelen, dan op welke J. C. Zijn' zegen geven kan, neemt zijn' toevlugt tot Hem, beveelt aan Hem zijne zaak. Staat hij aan verzoekingën bloot, hij gebruikt de wapenen, welke Christus hem heeft in handen gegeven, biedt kloeken wederstand en steunt op de hulp van Hem, die den verzoeker heeft overwonnen. Heeft hij met wederwaardigheden, rampen en tegenspoeden te worstelen, hij vertrouwt, dat die hem nuttig zullen wezen; hij laat er zich door oefenen, om zoo, langs dienzelfden weg, welchen Christus bewandeld heeft, in heerlijkheid in te gaan.

§ 6.

De Christen ziet hopeno naar de beslissing van Christus uit.

Als onderdaan van Christus verwacht de Christen hopeno de beslissing van zijn lot. Hij, wien hij als Koning eerbiedigt, is ook zijn regter; de triumf des Konings is ook de zijne. Als hij hier hem gediend heeft en volhardde ten einde toe, dan zal hij ook ingaan in de vreugd zijns Heeren. Als hij hier, om de zaak van Jezus geleden heeft, dan zal hij ook namaals met Hem zegepralen. Dit is zijne verwachting. Zoo ziet hij dan die laatste beslissing gerust te gemoet. Wanneer die zijn zal, weet hij niet; maar zijn sterfure houdt hij voor het tijdstip, op hetwelk zijn lot zal worden beslist. Die komst van zijnen Heer verbeidt hij, en, onder de lasten des levens verlangt hij er wel eens na, zeggende met vroegere geloovigen: »kom, ja kom haastelijk, Heere Jezus!» Hij weet wel, dat hij niet volkomen was in de dienst van zijnen Heer; maar hij is zichzelf toch van zijne

opregtheid bewust, en hij is verzekerd, dat hij met eenen ontfermenden Heer te doen heeft. Den tijd en de wijze zijns doods laat hij Dien over, die voor hem gestorven en opgewekt is, en die ook zijn ligchaam veranderen en het aan zijn eigen heerlijk ligchaam gelijkvormig maken zal.

VIERDE HOOFDSTUK.

De Christen een navolger van Christus.

Toen Paulus eens de Christenen te Philippi wilde opwekken tot onderlinge liefde, vrede, nederigheid en hulpvaardigheid, en hen de onbaatzuchtigste belangstelling in elkanders welzijn zocht aan te prijzen, wees hij hen op het voorbeeld van hunnen en onzen Zaligma-ker Jezus Christus, die Zijne hemelsche heerlijkheid voor een' tijd opofferde, zich zelven vernietigde en den mensch gelijk werd, om menschen te helpen, ja die Gode gehoorzaam werd tot den kruisdood toe, om doodwaardigen in het leven te behouden. Dat voorbeeld

wilde hij, dat zij zouden navolgen. Zoo schreef hij: *dat gevoelen, die gezindheid zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was* (1). Elders vermaande hij de Efesische Christenen: *wandelt in de liefde, gelijkerwijs ook Christus ons heeft lief gehad, en zich zelven gegeven heeft tot eene offerande en slagtoffer, Gode tot eenen welriekenden reuk.* (2) Johannes vermaande: *die zegt, dat hij in Hem blijft, die moet ook alzoo wandelen, gelijkerwijs hij gewandeld heeft.* (3) In dier voege hooren wij Petrus zijne medechristenen, onder lijden en onrecht hun aangedaan, opwekken, om te zien op *Christus, die voor hen geleden had, hun een exempel nalatende, opdat zij zijne voetstappen zouden navolgen, die geene zonde heeft gedaan, in wiens mond geen bedrog is geweest; die, als hij gescholden werd, niet wederschold, als hij leed, niet dreigde, maar het overgaf aan Hem, die regtvaardig oordeelt.* Hiertoe waren zij geroepen (4); dat was hunne be-

(1) Phil. II: 5, in verband met het volgende.

(2) Efes. V: 2, (3) 1 Br. II: 6, (4) 1 Br. II: 21.

stemming en opleiding. Zóó had het Petrus, zóó had het Johannes zelf uit den mond van hunnen Meester gehoord. Toen de jongeren eens, kort voor den dood van den Heer, met elkander twisteden over den rang, welchen de een boven den anderen hebben zoude, berispte hen de Heiland daarover en toonde hun met zijn voorbeeld, hoe zij, om groot in eere te worden, zich zelve laag vernederen moesten. *Zoo wie — dus sprak Hij (1) — zoo wie onder u zal willen groot worden, die zij uw dienaar; en zoo wie onder u zal willen de eerste zijn, die zij uw dienstknecht; gelijk de Zoon des menschen niet is gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en zijne ziele te geven tot een rantsoen voor velen.* Zulk eene les, zoo hoogst noodig voor des Heilands jongeren, werd hun nog eens in den laatsten nacht van zijn aardsche leven nadrukkelijk ingeprent door de voetwassing, welke de Heer, als of hij de geringste dienstknecht was, hen allen één voor één deed. De bedoeling van deze zinnebeeldige handeling verklaarde Hij daarin:

(1) Matth. XX: 26, 27, 28, vergel. met Luc. XXII: 24-27.

gelegen te zijn , om hun een voorbeeld te geven van onderlinge liefde , nederigheid en hulpvaardigheid , opdat , gelijk Hij , hun Heer en Zender , gedaan had omtrent hen , zij , Zijne dienaren en zendelingen ook omtrent elkander doen zouden (1). De aangevoerde verklaringen van den Heer en zijne Apostelen staven het ten vollen , dat hij , die in waarheid den naam van Christen voeren wil , ook een navolger van Christus zijn moet. Opdat wij in deze voorstelling niet dwalen , willen wij vooraf het een en ander opmerken.

§ 1.

In welk opzigt, en in hoe verre kan de Christen een navolger van Christus zijn?

Ziet de Christen op Christus , als op zijnen Voorganger , dan stelt hij zich den geheelen persoon des Verlossers voor oogen. Hij beschouwt dan , niet alleen in Hem den mensch Jezus , Maria's Zoon , en zijne louter mensche-lijke bedrijven , maar hij beschouwt in Hem

(1) Joh. XIII : 15.

den Zoon van God, den deelgenoot der goddelijke natuur, in zóó verre namelijk, de zedelijke volmaaktheden der hooge Godheid, door den mensch kunnen worden nagevolgd. Dit leert ons de Apostel Paulus duidelijk in de boven aangehaalde plaats uit den brief aan de Philippensen (1), daar hij niet de vernerding en zelfverloochening van den mensch Jezus, maar van den Zoon van God voorstelt, als moete nagevolgd worden door ons. Zulks moet niemand bevreemden, daar de Apostel ook (Efez. V: 1, 2) als in éénen adem zegt: *zijt navolgers Gods, als geliefde kinderen: en wandelt in de liefde gelijkerwijs Christus ons heeft lief gehad, en zichzelven gegeven heeft tot eene offerande en slagtoffer, Gode tot eenen welriekenden reuk.*

Ziet de Christen op de betrekking, in welke Christus aan hem een voorbeeld gegeven heeft, hij merkt dan op, dat zijn Verlosser, als mensch, burger, bloedverwant, vriend, enz., in gelijke betrekking stond als hij nu staat; maar dat hij den Heiland, in deszelfs andere betrekkingen, b. v. als eeniggeboren

(1) II: 6, 7.

Zoon omtrent Zijnen Vader, als Godsgezant, als Verlosser omtrent de menschen, niet ten voorbeelde nemen kan. Evenwel kan hij ook in dit opzigt op Christus zien, in zoo verre de Verlosser, in deze zijne betrekkingen, dat zedelijk gevoelen, die heilige gezindheid heeft aan den dag gelegd, welke het heerschende gevoelen bij elken mensch en Christen zijn moet. En hier naar kan dan ook de Christen bij berekening of gevolgtrekking een voorbeeld nemen, in zulke betrekkingen en omstandigheden, in welke de Heiland der wereld niet geweest is, b. v. in die van echtgenoot en vader.

Eindelijk, ziet de Christen op zijn groot voorbeeld, hij ontdekt in Hem eene zedelijke volmaaktheid van geest en hart, van karakter en gedrag, welke hij zelf nimmer zal kunnen evenaren. Doch dit belet hem niet dat volmaakte beeld aan te staren, en, naar de mate zijner krachten met Gods hulp en onder den invloed van Christus eigen Geest te streven naar die volkomenheid, voor welke de nu nog gebrekkige menschelijke natuur vatbaar is, en tot welke zij na dit leven zeker zal worden opgevoerd bij allen, die in geloof en god-

zaligheid volharden ten einde toe. Daartoe is schuldbesef, verootmoediging en bekeering noodig, iets, waarin niet Christus, die geene zonde gekend noch gedaan heeft, maar wel medeverlosten ons ten voorbeeld kunnen verstreken.

§ 2.

De Christen zoo als hij bestaat en werkzaam is in de navolging van den Heer.

Wilde men alles wat in het bovenstaande opschrift is uitgedrukt, naar eisch ontwikkelen, dan zou zulks voor een klein stukje veel te uitvoerig worden. Ik zoude u dan eene geheele schets moeten geven van het karakter en gedrag des Heilands, gedurende Zijne omwandering op aarde, zoo als ons dat uit de Evangelien is bekend geworden, en gelijk het door den Christen kan worden nagevolgd. Hierop zoude ik u den Christen als zijnen volgeling op dien weg der deugd moeten voordragen. Liever wil ik in korte, doch zoo ik vertrouw, genoegzame trekken, alles zamen vereenigen, wat tot de navolging van des Heilands voorbeeld behoort. Hiertoe zal het

voldoende zijn te zien , hoe de Christen een navolger van Christus is , in zijn bestaan omtrent God , omtrent zich zelve , en omtrent zijnen naasten.

§ 3.

De Christen een volgeling van Christus in zijn bestaan omtrent God.

De Christen volgt Christus zijnen Heer na in eerbiediging van God , in dankbaarheid jegens God , in liefde voor God , in vertrouwen op God , in gehoorzaamheid en onderwerping aan God. Zelf doortrokken van eerbied voor den hoogen God , zoekt hij niet zijne maar zijns Vaders eer. Hem kennende als zijnen hemelschen Vader , bemint hij Hem boven alles. Voor elke weldaad dankt hij Hem. Op Zijne beloften maakt hij vasten staat , vertrouwt zich zelve aan Hem toe , en verlaat zich op Zijne bescherming in nood en dood. Het is zijne spijze te doen den wil des hemelschen Vaders , en het werk te volbrengen , dat hem op aarde is aanbevolen. Het goede , dat hij doet , doet hij ter liefde van God. Zijn lot onderwerpt hij aan de beschikking

des Allerhoogsten, en zelfs in den bangsten strijd zoekt hij, al is het ook met tranen in de oogen en een hart doorboord van rouwe, den Heiland na te bidden: »niet mijn wil, maar de Uwe, o Vader, geschiede!» De instellingen van de plegtige godsdienst neemt hij gezet waar, en gelijk hij voor zich zelve in het eenzame en met zijne naaste betrekkingen dagelijks God bidt; zoo vereenigt hij zich ook met de openbare aanbidders des Vaders op eene wijze, die, van alle vertooning vrij, het gevoel der godsvrucht in zijn eigen hart openbaart en bij anderen opwekt. Van dit alles laat hij zich door geene moeilijkheid der pligten, door geene list des verzoekers, door geen aanloksel der ondeugd, door geen gezag van menschen, door geene bedreiging van ondeugenden aftrekken. Hij stelt zich hierbij den Heer voor oogen, wiens volgeling te wezen zijne eere, zoowel als zijne lust is.

§ 4.

*De Christen een navolger van den Heer
in de zorg voor zich zelve.*

Hoewel de Christen, waar God dit eischt,

gaarne in navolging van den Heer zijn leven veil heeft, ten beste zijner broederen (1), en zijne krachten prijs geeft tot nut van zijne medemenschen, zoo begeeft hij zich echter nimmer uit moedwil in gevaar; maar ontwijkt dit veeleer. Door matigheid en arbeidzaamheid zorgt hij niet slechts voor zijne gezondheid en lichaamsbehoefsten; maar ook door een wijs bestier van zijne driften en hartstogten voor den welstand zijner ziel. Zooveel in hem is, zoekt hij onophoudelijk werkzaam te zijn aan de vermeerdering van zijne kennis en de heiliging van zijn hart. Hij geeft gewillig zijn' tijd en krachten aan al dien arbeid, welke hem op aarde in onderscheidene tijdperken en omstandigheden zijnes levens is aanbevolen. Al is dit werk schijnbaar gering, al bepaalt het zich tot handenarbeid, om in eigen nooddrift, of die der zijnen te voorzien, het is hem groot en gewigtig, als hij het in gehoorzaamheid aan den Heer verrigten mag. Door getrouwheid en naarstigheid in de aanbevolen taak tracht hij zich te onderscheiden en het voorbeeld na te volgen van Hem, die

(1) 1 Joh. III: 16.

gezegd heeft: *ik moet werken de werken desgenen die mij gezonden heeft, terwijl het dag is; de nacht komt, waarin niemand werken kan.* (1) Valt hem voorspoed te beurt, hij is niet uitgelaten noch vermetel, maar dankbaar en nederig van harte. In tegenspoed is hij niet neerslagtig of twijfelmoe-dig. Hij oefent zich tot lijdzaamheid en zoekt stille te zijn. Zoo gaat hij zijnen weg rustig voort, en is steeds zich zelve gelijk. Van alles wat hem ontmoet en wedervaart, beide van het goede en kwade, tracht hij gebruik te maken tot eigene oefening en ter voorbereiding voor een beter leven.

§ 5.

De Christen een navolger van Christus in betrekking tot zijne medemenschen.

De Christen, wiens lust het is, het voorbeeld van zijnen Heer in alles na te volgen, beijvert zich ook Zijne voetstappen te drukken in het verkeer onder de menschen. In zijne gezindheid en gedragingen omtrent zijne medemenschen zweeft het beeld van Christus

(1) Joh. IX: 4.

hem voor oogen, en zoekt hij dat met waardigheid uit te drukken. Men kan het hem aanzien, dat hij in zachtmoedigheid en liefde zich den Heer voorstelt. Hij is een menschenvriend als Christus. Allen, die met hem uit eenen bloede gesproten zijn, bemint hij als zijne natuurgenoeten, allen draagt hij een genegen hart toe, en handelt met een iegelijk van hun, zoo als hij wenscht, dat men met hem handele. In al zijn bedrijf is hij eerlijk en regtvaardig; in al zijn spreken opregt en getrouw. Zoo hij iets tot welzijn van zijnen naasten kan toebrengen, hij verzuimt niet, hun met raad en daad bij te staan; kan hij hun al geene diensten doen, hij is minzaam en vriendelijk jegens hen, en bidt voor hen om zegen, hulp en vertroosting: Inzonderheid trekt hij zich de ware en hoogere belangen van hunnen onsterfelijken geest aan. Is er iemand onder hen, op wien hij betrekking of invloed heeft, overvallen door eenige misdaad of van de waarheid afgedwaald, hij zoekt den zoodanigen te regt te brengen van de dwaling zijnes wegs, met den geest der zachtmoedigheid. Kan hij al

niet door lessen en vermaningen, hij zoekt althans door zijn voorbeeld te stichten, anderen in het goede te sterken, en van het kwade af te trekken. Hij zoekt den vrede met allen te bewaren, en behandelt zijne tegensprekers met gematigdheid en zachtmoedigheid. Heeft hij met booze menschen te doen, zijne tegenspraak is door wijsheid ingegeven, door waardigheid en ernst gekenmerkt. Vijanden zelfs zijn niet uitgesloten van zijne genegenheid. Hij is gereed tot verzoening en vergeving. Voor zijne vrienden en weldoeners is hij een dankbaar, openhartig en getrouw vriend. Zijne ouderen is hij gehoorzaam, zijnen overheden onderdanig. Voor het heil zijner bloedverwanten, geloofsgenooten en medeburgers is hij bijzonder bezorgd. Naauwkeurig toeziende op allen, die zijn opzigt en zorg zijn aanbevolen. Op die wijze zoekt hij voor zoo ver zijn vermogen reikt, het voorbeeld van zijnen Heer door geheel zijn wandel uit te drukken, ook in de betrachtting van die gezindheden en pligten, waardoor het genoegen en geluk van zijne medemenschen, en het heil der maatschappij bevorderd wordt.

Hoe wenschelijk ware het nu, dat wij allen, die den naam van Christenen dragen, ook aldus gezind en werkzaam waren!

Dan ach! hoeveel ontbreekt er aan, en wie onzer vindt hier geen' reden van schaamte en droefheid?

Het past ons dit op te merken en te betreuren; doch het is niet genoeg. Niemand beruste daarin. En het lezen van dit boekje moge niet slechts tot nadenken leiden over hetgeen een Christen behoort te zijn; maar ook opwekken om dat te worden. Wij moeten er naar streven, om Hem gelijk te worden, wien wij als onzen Heer eerbiedigen, op wiens gunst en vriendschap wij boven alles prijsstellen. Aan dat beeld moeten wij gelijken, daarvan hangt onze rust en troost in leven en sterven, ons waar geluk hier en in de eeuwigheid af. Ons waar geluk hier, en in de eeuwigheid!! O! indien wij dit regt bedenken, dan zal ik geene woorden ter opwekking meer behoeven, dan zullen wij ons haasten, om niet slechts in naam en belijdenis, maar om in der daad en waarheid Christenen te worden. Verlangt en wenscht gij dit, zoo

neemt dan het onderwijs van Christus eenvoudig en heilbegeerig aan. Leest en bepeinst, wat ons in de boeken der gewijde Openbaring als leer der zaligheid is bekend gemaakt. Zoekt als begenadigden door Christus, deel te erlangen aan de weldaden, beloften en goederen, door Christus verworven. Betoont steeds hulde aan Christus, als uwen Heer en Koning, door gehoorzaamheid aan Zijne wetten en onderwerping aan Zijn bestel. Vereenigt met dit alles, de navolging van Christus in gezindheden en daden, door te wandelen, gelijk Hij gewandeld heeft.

Gij gevoelt het, om dit te bereiken, moet zorgvuldige ernst, getrouwheid aan overtuiging, bestendige ijver en vlijtige gebruikmaking van verleende hulpmiddelen worden in het werk gesteld. Vraagt gij welke? Zou het niet zijn, gedurig nadenken en zelfsbeproeving, gezet, ernstig gebruik van Gods woord, getrouwe, eerbiedige bijwoning van de onderlinge godsdienstige bijeenkomsten, vooral op den dag des Heeren. En dit alles gepaard en geheiligd door een ootmoedig en vertrouwend gebed, om de Goddelijke hulp en medewer-

king des Hellingen Geestes. Die hulp en bijstand van God, en Zijnen Geest hebben wij onmisbaar noodig; en wij weten het; Hij, van wien alle goede gaven en volmaakte giften afdalen, zal die hulp en dien bijstand verleenen aan allen, die ze opregt en ernstig van Hem begeeren.

Voor Hem dan eerbiedig de knieën gebogen, » opdat Hij ons geve naar den rijkdom
» Zijner heerlijkheid, met kracht versterkt te
» worden door Zijnen Geest in den inwendigen mensch; opdat Christus door het geloof
» in onze harten wone, en wij in de liefde
» geworteld en gegrond mogen zijn; opdat wij
» ten volle kunnen begrijpen met al de heiligen, welke de breedte, en lengte, en diepte
» en hoogte zij; en bekennen de liefde van
» Christus, die de kennis te boven gaat, opdat wij vervuld worden tot al de volheid
» Gods! Hem nu, die magtig is meer dan
» overvloedig te doen boven al wat wij bidden of denken, naar de kracht, die in ons
» werkt; Hem zij de heerlijkheid in de gemeente, door Jezus Christus, in alle geslachten, tot in alle eeuwigheid! Amen."
